

De nul wordt kleiner

Omdat we steeds beter kunnen aantonen welke stoffen er in onze leefomgeving zitten, worden we alsmaar banger, schrijft wetenschapsjournalist Simon Rozendaal.

Tekst: Marlies ter Voorde

In juni 2019 steeg het aantal cholesterolpatiënten in Nederland met één miljoen. Was de bevolking massaal op een snackbardieet overgestapt? Nee, de richtlijn voor een gezonde cholesterolwaarde was naar beneden bijgesteld. De gebeurtenis had perfect in *Paniek om niets* gepast. Dit boek van Simon Rozendaal gaat over de revolutie in het meten, die het mogelijk maakt steeds meer substanties in steeds lagere concentraties te ontdekken. Hierdoor worden mensen steeds bezorgder – al is de vervuiling van onze omgeving in onze contreien de afgelopen decennia nog nooit zo laag geweest als nu, schrijft Rozendaal.

Voorbeelden zijn er genoeg – denk aan de dioxinecrisis van veertig jaar geleden of de huidige PFAS-commotie, maar kun je er een boek mee vullen zonder langdradig te worden? Rozendaal wel. Die voert de lezer (tussen twee haakjes, noemt hij het zelf steeds) naar zijpaden zoals de oorsprong van het getal nul, de grens tussen dood en leven, en de vijftiende-eeuwse geneeskundige Paracelsus met zijn adagium *dosis sola facit venenum* (slechts de dosis maakt iets tot gif).

Rozendaal schrijft soepel. Als iemand lastige materie leesbaar kan opdienen, is hij het. Hij leerde ooit dat hij voor een 'fictieve leraar Frans' moest schrijven, vertelt hij – waarbij het goed uitkwam dat zijn toenmalige vrouw daadwerkelijk docent Frans was. Dat hij daar steeds op terugkomt en de lezer telkens opnieuw toevoegt dat hij écht heeft geprobeerd het niet te moeilijk te maken, wordt op een gegeven moment een tikje storend. Dat neemt niet weg dat het een boeiend boek is, dat Rozendaal zoals vaker afsluit met een positieve oproep aan de lezer. Durf te leven!

Paniek om niets. Hoe de meetrevolutie onze angsten aanwakkert

Simon Rozendaal | 288 blz. | € 22,99

Kaarten om groenere stroom

De energietransitie is best ingewikkeld, maar hoe meer handigheid we er in krijgen, des te leuker het wordt. Voor Gigawatt – Energy Revolution geldt hetzelfde.

Tekst: Pancras Dijk

Twee jaar geleden verscheen *Gigawatt*, een groot bordspel dat duidelijk maakte dat de noodzakelijke energietransitie waar onze samenleving middenin zit nóg leuker en spannender wordt wanneer je die met vrienden of familie aan de eettafel naspeelt. Het spel werd een succes: inmiddels zijn er volgens de makers zo'n vijfduizend edities van verkocht.

Die makers, drie Nederlandse wiskundigen die werkzaam zijn in de energiesector, komen nu met een opvolger: *Gigawatt – Energy Revolution*. De bedoeling is dezelfde gebleven: zoveel mogelijk mensen enthousiasmeren over de energietransitie. Het nieuwe spel is in vergelijking met de voorganger echter een stuk eenvoudiger vormgegeven, als een strategisch kaartspel met een klein speelbord. Ook zijn de spelprincipes wat versimpeld. Een potje met twee tot vier spelers (8+) duurt een halfuur.

Elke speler speelt de rol van een energieleverancier die – hoe realistisch wil je het hebben? – worstelt met het vraagstuk: hoe kan ik blijven voldoen aan de groeiende energievraag van mijn regio, terwijl ik tegelijkertijd 'fossiel' wil afzweren? Het doel is de vervuilende kolen- en gascentrales te sluiten, maar wie dat te snel doet, loopt het risico op *black-outs* en wie te lang wacht, werkt klimaatverandering in de hand. Heb je eindelijk geïnvesteerd in zonnepanelen, dan komt die plotselinge bewolking wel heel slecht uit. En dan mis je ook nog eens voldoende kapitaal om serieus te kunnen meebieden in een volgende veiling.

Vertrouwd met de principes van versie 1 kostte het mij vreemd genoeg enige moeite de versimpelde mechanismen onder de knie te krijgen. Maar na een eerste potje dat een uur duurde vanwege het herhaaldelijk raadplegen van de spelregels, kregen we de smaak te pakken. De makers richten zich dit keer behalve op consumenten nadrukkelijk ook op bedrijven. En inderdaad: een werkgever die op zoek is naar een onderhoudend nieuwjaarsgeschenk met zinvolle thematiek hoeft niet verder te zoeken.

Gigawatt – Energy Revolution

Vanaf januari leverbaar. Reserveren via gigawattgame.com
€ 25,00

FOTO: GIGAWATT